

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 132/11
V Lucemburku dne 1. prosince 2011

Rozsudek ve věci C-145/10
Eva-Maria Painer v.

Standard Verlags GmbH, Axel Springer AG, Süddeutsche Zeitung GmbH,
Spiegel-Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co KG a Verlag M. DuMont
Schauberg Expedition der Kölnischen Zeitung GmbH & Co KG

Fotografický portrét požívá stejné autorskoprávní ochrany jako jakákoli jiná díla

Sdělovací prostředky však mohou takovou fotografii zveřejnit bez souhlasu jejího autora, pokud je cílem tohoto zveřejnění pomoci policii v pátrání po pohřešované osobě v rámci trestního stíhání.

Eva-Maria Painer je nezávislá samostatně výdělečně činná fotografka a fotografuje zejména děti v mateřských školách a jeslích. V rámci své činnosti pořídila několik fotografií Nataschy K. (přičemž sama navrhla jejich pozadí a rozhodla o držení a výrazu obličeje, obsluhovala fotoaparát a tyto snímky vyvolala).

Poté, co byla Natascha K., tehdy desetiletá, v roce 1998 unesena, vyhlásila rakouská policie pátrání, v jehož rámci byly použity fotografie E.-M. Painer.

Po uprchnutí slečny Nataschy K. v roce 2006 a před tím, než se poprvé objevila na veřejnosti, zveřejnilo pět vydavatelství tisku – z nichž jsou čtyři německá a jedno rakouské – tyto fotografie v novinách¹ a na známých internetových stránkách, ale neuvedly jméno autorky nebo uvedly jiné autorské jméno než E.-M. Painer.

V některých z těchto tiskovin byl mimoto zveřejněn portrét sestavený pomocí počítačového zpracování na základě jedné z těchto fotografií, který s ohledem na to, že až do doby, než se slečna Natascha K. poprvé objevila na veřejnosti, neexistovala žádná její aktuální fotografie, byl simulací vývoje její podoby.

Eva-Maria Painer, která se domnívala, že zveřejněním těchto fotografií bylo porušeno její autorské právo, se u rakouských soudů domáhala určení, že se vydavatelství tisku musí zdržet rozmnožování nebo šíření – bez jejího souhlasu a bez uvedení jejího jména jakožto autorky – daných fotografií a počítačem sestaveného portrétu. Domáhala se rovněž zaplacení přiměřené odměny a náhrady škody.

Handelsgericht Wien (obchodní soud ve Vídni, Rakousko), kterému byl spor předložen, položil Soudnímu dvoru otázku, zda unijní právo fotografickým portrétům poskytuje autorskoprávní ochranu v menším rozsahu z důvodu, že takové fotografie jsou „realistické“ a umožňují malou míru umělecké tvořivosti. Dále chtěl rakouský soud vědět, za jakých podmínek mohou být takové fotografie použity sdělovacími prostředky bez souhlasu jejich autora pro účely trestního stíhání. Rovněž požádal Soudní dvůr o upřesnění podmínek, za nichž může být chráněné dílo citováno.

Ve svém dnešním rozsudku Soudní dvůr nejprve uvádí, že autorské právo lze uplatnit pouze ve vztahu k předmětu, který je původní v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvozem. V tomto ohledu Soudní dvůr připomíná, že o vlastní duševní výtvor autora se jedná tehdy, odráží-li jeho osobnost. Tak je tomu tehdy, pokud mohl autor při realizaci díla vyjádřit své tvůrčí schopnosti prostřednictvím rozhodnutí učiněných na základě své tvůrčí svobody.

¹ Jedná se o následující deníky: Der Standard, Süddeutsche Zeitung, Express, Bild a Die Welt, jakož i týdeník Der Spiegel.

Soudní dvůr konstatuje, že autor fotografického portrétu může rozhodnutí na základě své tvůrčí svobody učinit několika způsoby a v různých fázích jeho realizace. V přípravné fázi může autor zvolit kompozici, postoj fotografované osoby či osvětlení. Při snímání fotografického portrétu může zvolit rámování, úhel snímku, nebo také vytvořenou atmosféru. Konečně při výtisku snímku může autor zvolit mezi různými existujícími technikami vyvolání tu, kterou si přeje použít, nebo také případně využít programového vybavení.

Prostřednictvím těchto jednotlivých rozhodnutí tak může autor fotografického portrétu vytvořenému dílu vtisknout svůj „osobní dotek“. **Fotografický portrét je tudíž chráněn autorským právem** za podmínky, že taková fotografie je výrazem tvůrčích schopností svého autora. Soudní dvůr dále zdůrazňuje, že **tato ochrana je stejného rozsahu jako ochrana, které požívají jiná díla, včetně fotografických děl.**

Dále Soudní dvůr připomíná, že podle unijního práva² může být rozsah autorskoprávní ochrany na základě výjimky omezen, pokud je chráněné dílo užito pro účely veřejné bezpečnosti, zejména v rámci trestního stíhání vedeného s cílem nalezení pohřešované osoby. V tomto ohledu Soudní dvůr uvádí, že **pouze státy – a nikoli vydavatelství tisku –** musí být považovány za **způsobilé a odpovědné za zajišťování veřejné bezpečnosti** odpovídajícími opatřeními, jako je například šíření oznámení o vyhlášení pátrání.

Nelze však vyloučit, že by vydavatelství tisku mohlo v některých případech přispívat k plnění cíle veřejné bezpečnosti **například tím, že by zveřejnilo fotografie hledané osoby.** Tento krok sdělovacích prostředků nicméně musí být učiněn v souvislosti s činností vedenou vnitrostátními orgány a musí být učiněn po dohodě a v koordinaci s nimi, aby se zamezilo riziku, že bude v rozporu s opatřeními přijatými těmito orgány. Soudní dvůr rovněž upřesňuje, že v rámci vyšetřování může být fotografie sdělovacími prostředky zveřejněna, i když za tímto účelem předem neobdržely žádnou konkrétní, aktuální a výslovnou výzvu bezpečnostních orgánů.

Konečně, pokud jde o citace chráněných děl, Soudní dvůr připomíná, že díla, která již byla oprávněným způsobem zpřístupněna veřejnosti, mohou být citována za podmínky, že je uveden, je-li to možné, zdroj, včetně jména autora.

V tomto ohledu Soudní dvůr odpověděl na argumenty uplatněné vydavatelstvími tisku, podle nichž vydavatelství získala fotografie E.-M. Painer od tiskové agentury, ale měla obtíže identifikovat autora a nemohla uvést jeho jméno na fotografiích. Jelikož Soudní dvůr vychází z předpokladu, že se fotografie tiskové agentuře dostaly do držení oprávněně – se souhlasem autora, má za to, že tato agentura měla povinnost sdělit jméno autora vydavatelstvími tisku. Vydavatelství tudíž byla sama rovněž povinna jméno autora ve svých tiskovinách uvést.

Soudní dvůr však upřesňuje, že je rovněž možné, že fotografie E.-M. Painer původně zveřejnily rakouské vnitrostátní bezpečnostní orgány. V takovém případě nebylo nutné jméno autora uvádět. V důsledku toho, nebylo-li v takové situaci jméno autora uvedeno, je vyžadováno pouze uvedení zdroje těchto fotografií, a nikoli rovněž jména jejich autora.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki 📞 (+352) 4303 5499

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230).